רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה סא.

התם דקאזיל מיניה ומיניה. פ"ה שהולך ומתגלגל כל שעה ע"י שהוא מגלגלו ומורידו לגור הלכך שלא בחמתו לא דחיישינן למא נגע: דחיישינן למא נגע לפי הדומה משמע ברש"י רואה לומר דמנע עובד כוכבים שלא נכוונה ע"י דבר אחר אסור בשמיה והכא שהכשירוהו בחמתו היינו לפי שלא היה אומזו בידו אלא סמוך לגור זורקה ומ"מ שלא בחמתו אסור אע"פ שזריקה בזב טהור כיון שהוא סמוך המחמירו ביין למא נגע וכן פירש רשב"ם בשם רש"י וחלק בין זורק מכנגדו לזורק למרחוק מיהו לא יתכן כדפרישית לעיל(ד):

המטהר יינו של עובד כוכבים.

פירוש רש"י במהדורא

בתרא כגון שכתב לו התקבלתי דהוה ליה יינו של ישראל וכדקתני סיפא והוי סיפא פירושא דרישא בבית הפתוח לרה"ר ובעיר שישראלים ועובדי כוכבים דרים בה מותר ואע"פ שאין מפתח וחותם ביד ישראל ואע"ג דבגמרא בבריתא בעינן ביינו של ישראל בחלר אחרת שאין ישראל דר בחותה חלר מפתח וחותם הכא שאני כיון שפתח פתוח לרה"ר בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור ואף בפתח פתוח כיון שאין כאן מפתח וחותם והקשה ר"ת היכי פריך בגמרא הא איכא רוכלין המחזירין בעיירות וכי מה ידעו הרוכלין שירלו היין בביתו של עובד כוכבים בלא מפתח וחותם שהוא של ישראל שירא העובד כוכבים מהם כי אין לדמות לעיר שישראל ועובדי כוכבים דרים בה שהתיר רש"י כאן אף בלא מפתח וחותם להתם ירא העובד כוכבים שמא אותו ישראל אמר לישראלים הדרים שם לתת לב על יינו אבל רוכלים עוברים לפי שעה מה ידעו ועוד שמדמה אשפה ודיקלא לפתח פתוח וכי מה

בחלר

סברא היא זו שיהא העובד כוכבים ליגע ביין שהוא אצלו בלא מפתח וחותם מירלת מקרה שיבא ישראל הדר בעיר על האשפה או יעלה על הדקל ועוד למאי דמפרש בגמרא אי לת"ק אי לר"ש בן אלעזר דאפילו בעיר שכולה עובדי כוכבים אם הפקידו בבית עובד כוכבים אחר מותר משום דעובד כוכבים אחר מירלת וזה מימה גדולה דכיון שאין שם מפתח וחותם נימוס פן יעבכנו הנפקד כי אין לומר שהנפקד ירא מן המוכר פן יעליל עליו כי מה חושש המוכר אם יעבכנו הנפקד ועוד מאחר דמיירי בעובד כוכבים שכתב לו התקבלתי ומעתה מה חילוק יש בין עובד כוכבים זה לעובד כוכבים אחר אפי' ביד המוכר יינו של ישראל הוא ועוד קשה דמדתני סיפא והלה כותב התקבלתי מכלל דרישא לאו בהכי מיירי לכן נראה לר"ת להעמיד משנתינו בית מפתח וחותם וכן פרש"י בפירושיה לראשונים ובלא כתב לו העובד כוכבים התקבלתי והלכך בעיר שישראל ועובדי כוכבים דרים בה ופתח פתוח לרה"ר אע"פ שהוא יינו של עובד כוכבים מותר ביין דמפתח וחותם בידו בעובד כוכבים ירא פן ירלהו ישראל עורה ומזייף ויגד לישראל שטיהרו ויפסיד (ה) למכור יינו ולא דמי לעובד כוכבים שנמצא בלד הבור של יין דאסירא בית לו מלוה עליו דהתם כיון שאין מפתח וחותם קומן על זה שיוכל לנעבכו קודם שירלהו שום אדם והשתא ניחא דאף בעיר שכולה עובדי כוכבים כיון שיש מפתח וחותם היה לנו להתיר משום רוכלין שירלהו עורה ומזייף יביאו אותו יין של ישראל הוא וכן ירא ממקום דאיכא אשפה ודיקלא כמו בפתח פתוח ואפי' נמי שפיר למאן דאמר בגמרא (ו) שהפקידו בבית עובד כוכבים אחר מי לא חיישינן לגוללין דבבית עובד כוכבים אחר הוי יינו של ישראל שאין לעובד כוכבים האחר שום דבר על היין וכיון שיש מפתח וחותם אין לחוש שיעורת הנפקד ומזייף אפילו בעיר שכולה עובדי כוכבים יש להתיר והכי אמרינן בבריתא בגמרא יינם של ישראל ברשותו של עובד כוכבים וישראל דר בחלר אחרת מותר והוא שיש מפתח וחותם וחלר אחרת הוי כעיר שכולה עובדי כוכבים כיון שאין פתח פתוח לרה"ר בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור ואע"פ שיש מפתח וחותם בידו ולא יועיל כלום פתח פתוח כדמוקי לה בגמרא בעיר שיש לה דלתים וכרים שאין רוכלים עוברים דרך שם שלא יבגישו דכיון שלא כתב התקבלתי א"כ יינו של עובד כוכבים הוא וכן תניא בגמרא דיין של עובד כוכבים וישראל דר בחלר אחרת אסור לכ"ע אע"פ שיש מפתח וחותם וסיפא דקתני והלה כותב התקבלתי הוי יינו של ישראל הלכך במפתח וחותם שרי אבל בלא מפתח וחותם אין להתיר כיון (ז) שברשות העובד כוכבים דנקל יעבכנו ולא דמי לההיא דנמצא בלד הבור שהתירו באין לו מלוה על היין דהתם איכא תרתי לעיבותא יינו של ישראל וברשות ישראל דרשות ישראל מועיל כמו מפתח וחותם ולהכי מייתי לעיל דאיה מהך דכפרי' לעיל והיכא דישראל דר בחותה חלר שהיין מונח שם לא שנא ביינו של ישראל לא שנא יין של עובד כוכבים שרי אף בלא מפתח וחותם כדאמר ליה ר' יוחנן לתנא תני אע"פ שאין מפתח וחותם משום דישראל דר בחותה חלר תשוב כמו שומר דבגי ביולא וכגון כדתנן אין השומר צריך להיות יושב ומשמר אע"פ שהוא יולא וכגון כו' וא"ת היאך טוכים ממתני' דיולא וכגון בגי לבתחלה אף בלא מפתח וחותם כיון שהעמדנוה בית מפתח וחותם ובפ"ק דחולין (דף ג. ושם) מייתי לה להתיר אף לבתחלה דקא פריך התם ויולא וכגון לבתחלה לא והתנן אין השומר צריך כו' ומה ראיה היא זו שאני הכא שיש מפתח וחותם וי"ל דה"פ בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור (ח) אף בית מפתח וחותם ועלה מפרש (ט) אין השומר צריך כו' אלא אפילו יולא וכגון ומתוך שהעמיד ר"ת כולה שמעתין במפתח וחותם ואפילו הכי מטהר יינו של עובד כוכבים ברשות עובד כוכבים בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור כיון שלא כתב לו התקבלתי מתחלה היה ר"ת רולה לאסור אותם היינות שקונין העובדי כוכבים מישראל ומוליכין אותם ממקום הזול למקום היוקר ואע"פ שמתחיים אותם אותם כתוך אותם בחבית מלא חשוקים ושולים כפולים מלד זה ומלד זה הא תנן המטהר יינו של עובד כוכבים כו' בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור אע"פ שיש מפתח וחותם וכיון דקיימא לן כר"א דשרי בחותם אחד אין לנו לחלק בין אותם אחד לאותם בתוך אותם דכי אסרינא אותם אחד נאסר גם שני חותמות ואחרי כן מלא טעם להתיר דדוקא מטהר יינו של עובד כוכבים שלקחו העובד כוכבים בכרמו ולא טרח בו ויבא בקל לזייף אבל הכא כיון שטורח כל כך שלוקח אותו מישראל וגם מחתימו אותם בתוך אותם ועושאו להשתכר בו אין לירא שיטרח וחייף פן יפסיד טרחו ועל סתר היתר זה שהא יין שהוכא מגליל"א בזה הענין ועוד אתרכתי בענין שלישות יין ביד עובד כוכבים לעיל בפרק אין מעמידין (דף לא. ד"ה דאמר ושם: ד"ה השולח): **והאיכא** רוכלין. ואע"ג דתקנת עזרא(ו) לא היתה אלא שיעברו בערי בנות ישראל שלא יתגנו על בעליהן לפי דרכם היו עוברים שם: **וחלון** ברשות הרבים דמי. פי' בקונטרס ל"א חלון של ישראל פתוח כנגד פתח הבית ואם הבית שהיין בו סגור דליכא למיחש שיבכנו (ט) בה העובד כוכבים ואפילו הוא פתוח אין לחוש שיבכנו בו ויסגור בעדו דמרתת מישראל שבנגדו כיון שאין העובד כוכבים דר בבית היין ודוקא ביום אבל בלילה אסור:

עד

מסורת הש"ס

(א) [ל"ל בבית], ב) [עי' תוס' ע"ב ד"ה עבד], ג) [מולין נ.], ד) [בעיל ס:], ה) [גי' מהר"ם עד שיבא ומשמר ועבלה כו' אע"פ וכו'], ו) [ב"ק פב.].

הגהות הב"ח

(א) בפשטה אסור (עד שיבא ומשמר) תפ"מ וע"ב ס"א עד שירשיב שומר: (ב) שם אינו מניחו כל"ל ותוס ו' ומתוק: (ג) רש"י ד"ה מותר וכו' ומותם בידו שרי: (ד) תוס' ד"ה התם וכו' כדפרישית לעיל. ע"ב בדף מ בד"ה ה"ג: (ה) ד"ה המטהר וכו' ריפסד מלמכור: (ו) באר"ד בשהפקידו: (ז) באר"ד אין להתיר כיון שהוא ברשות: (ח) באר"ד ר"ל דה"פ וכו' מפתח וחותם ועלה מפרש. ע"ב פירוש דהשתא דטלה [שוכדי טוכים אסור] אף בשיש מפתח וחותם הא דקתני עד שיבא ומשמר בכל גווגא קאמר אף באין מפתח וחותם ועלה מפרש אין השומר כו' אלא ביולא ובכגון מותר אפי' אין מפתח וחותם: (ט) ד"ה ותלון וכו' שיבכנו בו העובד כוכבים אפי' הוא:

מוסף רש"י

המטהר יינו של עובד כוכבים. ישראל שדרך ענבים של עכו"ם בהיתר כדי למכרו לישראל ואין נותן מעות לעכו"ם עד שימכרנו לאחר אחן ונתן ברשותו של עכו"ם (לעיל ס:). **והלכה כותב לו התקבלתי.** אם כותב לו העכו"ם התקבלתי ממך מעות, כלומר הריני כאילו קבלתי מעות, שאיני מעכב בידך לאיסור יין מרשותי בכל עת שתרצה (שם). מותר. אם יש מפתח או חותם ביד ישראל (שם). זה היה מעשה ביית שאן ואסרו. לכיון דיש לו מלוה על אותו יין מאי דנעי עבדי, אבל מלוה שאינו על אותו יין כמי שאין לו עליו חוב דמי, דקתני רישא הלה כותב לו התקבלתי ממך מעות מותר (שם).

הדרן עלך רבי ישמעאל

עין משפט נר מצוה

ק א מיי' פי"ב מהל' מ"א הלכה ט סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סי' קכה סעיף ה:

קא ב ג ד ה ו ז ח ט מיי' פי"ב שם הלכה ג ד ה ו ועיין בהגהות סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סי' קלא סעיף א:

קב י מיי' שם הלי' ו:

קג כ מיי' שם הלכה א סמג שם טוש"ע שם סי' קל סעיף ט:

דקאזיל מיניה ומיניה. שהולך ומתגלגל הכלי כל שעה ע"י שהוא מגלגלו ומורידו לגור הלכך שלא בחמתו לא דחיישינן למא נגע: **מתני' המטהר יינו של עובד כוכבים.** שעשאו בכשרות למוכרו לישראל ולא נתן דמים עבשיו לעובד כוכבים עד שימכרנו ונותנו ברשותו של עובד כוכבים: **מותר.** דמירתת ליה עובד כוכבים ולא נגע דאמר דלמא חזו לי הנך ישראל דעברי בהה"ר ומפסידנא ואפילו אין מפתח וחותם (ג) שרי והוא שאין לו כלום על אותו יין כגון שכתב לו התקבלתי ממך כדאמרינן לקמן בחידך בגא: **ר"ש בן אלעזר כו'.** מפרש בגמרא [ע"ב]: **המטהר יינו של עובד כוכבים כו' מותר.** אם בית פתוח לרשות הרבים כדפרי' לעיל: **אבל אם רואה כו'.** שהיין נעשה לו משכון הואיל ויש לו מלוה על היין אסור דלא מירתת דסבר לי חזו לא מפסידנא דכי מבע לי אמינא בידי הוא: **גמ' רוכלין.** מוכרין בשמים וישראלים הן עוברין מעיר לעיר ומירתת עובד כוכבים דלמא חזו לי דרך רשות הרבים: **דלתים וכרים.** שאין נכנסין בה אלא ברשות וכ"ע ידעי כי עיילי בה ומצי למיקם עלה ההיא שעתא: **וחלון הה"ר דמי.** אפילו בית פתוח לחלר וחלון פתוח לחלר הה"ר כנגד פתח הבית כמאן דפתוח לרה"ר דמי. לשון אחר חלון של ישראל פתוח כנגד פתח הבית הה"ר דמי וכן עיקר: דרך אשפה לעמוד בני אדם עליה: **דיקלא.** דקל של ישראל נגד הפתח ומתירא העובד כוכבים עכשיו יעלה ליטול פירות וירלאי נוגע: **פסיק רישיה.** של דקל ומעתה אין בו פירות: **ומאן דאסר.** מימר אמר עובד כוכבים למה ליה דסליק התם:

התם דקאזיל מיניה ומיניה: **מתני'** המטהר יינו של עובד כוכבים ונותנו ברשותו (ובבית) הפתוח לרשות הרבים בעיר שיש בה עובדי כוכבים וישראלים מותר בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור (ד) עד שישב ומשמר (ה) ואין השומר צריך להיות יושב ומשמר אע"פ שהוא יוצא ונכנס מותר ר"ש בן אלעזר אומר רשות עובדי כוכבים אחת היא: המטהר יינו של עובד כוכבים ונותנו ברשותו והלה כותב לו התקבלתי ממך מעות מותר אבל אם ירצה ישראל להוציא (ו) ואינו מניחו עד שיתן לו את מעותיו זה היה מעשה בבית שאן ואסרו: **גמ'** בעיר שכולה עובדי כוכבים נמי והאיכא רוכלין המחזירין בעיירות אמר שמואל בעיר שיש לה דלתים וכריה אמר רב יוסף וחלון כרה"ר דמי ואשפה כרה"ר דמי ודיקלא כרה"ר דמי פסיק רישיה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אסר וחד שרי מאן דאסר למה ליה דסליק התם ומאן דשרי זימנא דאבדה ליה בהמה וסליק לעיוני בתרה: ת"ר אחד הלוקח ואחד השוכר בית בחצירו של עובד כוכבים ומילאהו יין וישראל דר באותה חצר מותר ואף על פי שאין מפתח וחותם בידו בחצר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com